

Spomini na poletni *Seminar slovenskega jezika, literature in kulture*

Vse se je pravzaprav začelo leta 1964 ob pobudni domisllici tedanjega oddelčnega rusista, prof. Janeza Zora. Vrnil se je s slovanskega sveta in vedel za mesečne počitniške seminarje slovanskih jezikov v univerzitetnih središčih – v Moskvi, Varšavi, Pragi, Sofiji, Zadru in Beogradu. Vodstvo tedanjega Oddelka za slovanske jezike in književnosti mu je skupaj z oddelčnimi kolegi, jezikoslovci in literarnimi zgodovinarji prisluhnilo. Tvegali smo. Zbrali smo imena nam znanih slavistov po slovanskih univerzah in jih povabili. Odzvali so se; preko 20 se jih je zbralo. Po prvem navdušujočem poskusu se je ob sprotih izkušnjah delo za Seminar slovenskega jezika, literature in kulture začelo načrtno oblikovati kot štirinajstdnevna strokovna prireditve. Lektorati s praktičnim učenjem slovenskega jezika ob jutranjih urah in predavateljskim strokovnim programom po odmoru. Predavanja po določenem ključu, ki je zagotavljal enakopravnost med študijskimi usmeritvami (jezikoslovje, književnost, kultura), in popoldansko druženje z ogledi bližnje okolice oz. Ljubljane. Bili smo tako zavzeti, da smo kljub časovni stiski strokovne ekskurzije za ogled naše domovine namestili na nedelje ...

Vsako leto se je menjal predsednik, ki je prireditvi dajal osebni ton, vsakoletne programe pa smo ob izkušnjah dopolnjevali in poglobljali. Koliko entuziazma, koliko truda je bilo vloženega, da bi vsakoletna seminarska prireditve na novo uspela! Ob rednih pedagoških obveznostih smo pripravljali lektorska gradiva, predavanja, se organizacijsko izpopolnjevali. Osebo sem spoznavala in spremljala ta potek dela kot prva tajnica, nato lektorica, predavateljica in predsednica.

Naš poletni Seminar je postajal slavistični dogodek Filozofske fakultete in Ljubljane. Iz leta v leto je število udeležencev naraščalo, od dvajseterice je presešlo število sto. Odziv je bil tolikšen, da je presegal naše osebne in prostorske zmogljivosti. Število prijavljenih smo morali omejiti, lektorsko delo razporediti glede na predstopnjo znanja – na začetniške, nadaljevalne, konverzijske in prevajalske tečaje. Slavistom iz univerzitetnih središč z lektorati slovenskega jezika so bili kmalu pridruženi tudi zamejski Slovenci iz Benečije, s Tržaškega, Koroške in Porabja. Njihova prisotnost je pomenila aktualizacijo manjšinskih vprašanj v tedanjem svetu.

Zakaj vse to? Organizatorji smo želeli, in važno je bilo v tedanjih družbeno-političnih razmerah Federativne Jugoslavije, seznanjati slavistični svet oz. mednarodno javnost z našo materinščino, s slovenskim jezikom in kulturo, z našo domovino – in tako izraziti našo narodnostno samobitnost.

V 70. in 80. letih preteklega stoletja je postal Seminar prepoznaven, cenjen, postal je edina resno zavzeta promocija Slovenije v tedanji Evropi, ki se je obrestovala ob uresničitvi naše državniške samostojnosti. Vsi smo ob njem raziskovalno rasli; vsakoletne predavateljske slovenistične vsebine so se širile in poglobljale. Vredno bi jih bilo ovrednotiti.

Ker so bili prvi obiskovalci našega Seminarja slabo vešči slovenščine, smo jim razumevanje olajšali tako, da smo že vnaprej tipkali in razmnoževali (računalnikov še ni bilo) vsebine predavanj, dokler niso dozorele možnosti za predhodni natis seminarskih zbornikov, kar je praksa vse do danes.

Za prvim učbenikom *Slovenščina za tujce* Hermine Jug Kranjec, ki je bil dolga leta ponatiskovan, so nastajali metodološko novi in novi lektorski pripomočki. Uvedeni so bili dodatni, prostovoljni

tečaji iz slovenske dialektologije, zgodovine slovenskega jezika in drugih strokovnih vsebin. Kljub zgodnji jutranji uri so bili z zanimanjem obiskovani. Vsak poletni Seminar je prispeval kakšno novost. Tako tudi knjižnica Oddelka z vsakoletnimi razstavami strokovne slovenistike in slovenskih knjižnih novosti. Poletni Seminar je v dobrem desetletju dejansko prerasel v celostno predstavitev kulturološkega dogajanja v Sloveniji. Tudi naši večkratni obiskovalci so se, ob vsakoletnih »novincih«, strokovno-znanstveno oblikovali v sloveniste, delujoče na univerzah in inštitutih v tujini. Tako je prof. Franc Jakopin zasnoval znanstveni zbornik – serijo Obdobja (prvi Nahtigalov zbornik leta 1977–1978), ki vse do sodobnosti združuje in povezuje sloveniste in znanstvenike univerzitetnih središč po svetu. Nastala je vrsta novih strokovnih publikacij. Temu podvigu je sledila ustanovitev Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik, ki ga je daljnoročno domiselno z vzgojo ustreznih kadrov zasnovala prof. dr. Breda Pogorelec.

Koliko prijetnih druženj, bogatih strokovnih pogovorov! Pravi pretok strokovnega znanja z izmenjavo strokovne literature v času, ko so bile zlasti z državami vzhodnega bloka brezčutne komunikacijske ovire. Človeško smo si bili blizu, ob zavzetem delu za »slovensko stvar« smo postajali prijatelji. V provizorični »kavarnici« v predavalnici je ob vsaki »glavni pavzi« zašumelo kot v panju. In prepevali smo: na spoznavnem večeru, na ekskurzijah in ob slovesu ...

Toplo se spominjam vseh pokojnih kolegov, ki so našemu Seminarju utrjevali temelje: profesorjev Tineta Logarja, Franca Jakopina, Brede Pogorelec, Jožeta Koruze, Toneta Pretnarja, Hermine Jug Kranjec in drugih, ki so v Seminar vložili neprecenljiv ustvarjalni delež.

Ob 50-letnem obstoju Seminarja so se zvrstile generacije njegovih ustvarjalcev in poslušalcev in do zdaj ni zmanjkalo novih idej, kar je razvidno iz tekočih aktualnih programov v naši novi državi Sloveniji. Njihove vsebine morajo biti naravnane, osredinjene na aktualna vprašanja naše sodobnosti v Evropski uniji. In tako ostaja Seminar za slovenski jezik, literaturo in kulturo vseskozi živa, koristna in bogata kulturna manifestacija Oddelka za slovenistiko, Filozofske fakultete in Univerze v Ljubljani. Kakor je doslej uspešno opravljal svojo posredovalno strokovno-znanstveno in kulturološko vlogo v mednarodnem prostoru, mu to moč in pomembnost ob dosegih »Abrahamovih let« želimo tudi v prihodnje.

Martina Orožen